

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Departement van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjhabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2024

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1

PUNTE: 80

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 16 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings:

AFDELING A:	Leesbegrip (VRAAG 1)	(30)
AFDELING B:	Opsomming (VRAAG 2)	(10)
AFDELING C:	Taal (VRAAG 3, 4 en 5)	(40)
2. Beantwoord AL die vrae.
3. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
4. Trek 'n streep na elke afdeling.
5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
6. Laat 'n reël na ELKE antwoord oop.
7. Skenk veral baie aandag aan spelling en sinskonstruksie.
8. Beplan jou tyd só:

AFDELING A:	50 minute
AFDELING B:	20 minute
AFDELING C:	50 minute
9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: LEESBEGRIP

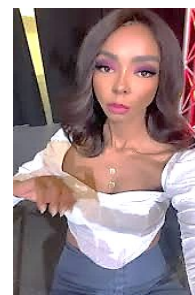
VRAAG 1

Lees die artikel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS A: ARTIKEL

DIE BRUG SE AVRIL ALBETTI: VAN PLAASMEISIE TOT TIKTOK- EN TV-STER

1	Dis oukei as jou dorpie Loerie, in die Oos-Kaap, nét twee strate het. Dan loop jy daardie strate plat. Jy stop nie. Jy loop verder die lewe in – al is jy bang – dan skep jy vir jou die wêreld wat jy wil hê. Só sê Albetti (38).	1
2	Sy dra altyd die beste: Gucci, Chanel, noem op. En “antie Avril” se sêgoed laat haar 112 600 volgelinge lag, soveel só dat sy met 5,9 miljoen <i>likes</i> op haar video’s spog.	5
3	Mense verkyk hulle aan die fyngeboude, modelmooi ma wat die Onse Vader in Italiaans kan bid en nou aan kykNET se nuwe realiteitsprogram, <i>Die Brug</i> , deelneem.	10
4	Deelnemers moet letterlik ’n brug bou om by die R1-miljoen in die middel van ’n dam uit te kom. Hiermee wil sy in Loerie iets vir die jongmense as ’n simbool van hoop bou, want in Loerie is absoluut niks nie.	
5	Avril het by haar ouma, Maria van Gent, op Loerie, grootgeword omdat haar ma, Julia Mama (63), in Johannesburg moes werk. Sy het haar pa nooit geken nie.	15
6	“My ouma was my grootste rolmodel,” sê Avril. “Dis sy wat my drome losgemaak het.” Avril het aan alles wat sy kon, deelgeneem. Sy het ook aan die Congregational Kerk in Loerie behoort waar haar ouma ’n predikant was.	20
7	“My ouma was ’n regte ‘Hollandse vrou’. Sy is al oorlede; tog is ek geseënd, want ek voel haar elke dag. Sy was die <i>Mother Theresa</i> van ons woonbuurt. Elke aand het sy ’n ekstra bord geskep, want jy weet nooit wie kom wat honger is nie. Sy’t vir my gesê om nooit op te hou droom nie, maar ek moet oppas wat ek met my groot mond sê!”	25
8	Avril was nege toe die sangeres Amor Vittone haar in Jeffreysbaai gesien het. Amor het haar net één kyk gegee en haar toe aanbeveel om na ’n modelskool te gaan. Sy’s toe ingeskryf en vier jaar later het sy verhuis om by ’n modelhuis in Norwood, Johannesburg, te gaan werk. Haar wêreldreise het daarna begin.	30
9	“Ek bid nog altyd. Daar is sekere goed waarmee jy nooit ophou nie, al gaan jy New York, Milaan of Parys toe. Aan die Here het ek vasgehou – stéeds,” sê Avril.	

10	Sy vertel dat dit broekskeur in haar kinderjare gegaan het. Hulle belangrikste skoene was Krissmisskoene wat hul nét Kersfees en Sondagskool toe aangetrek het. As kind het sy haar eie hoëhakskoene van Coca-Colablikkies gemaak. Sy het die blikkie 'n bietjie gebuig en kleeflint daarom gedraai. Haar handsakke was Omo-bokse met sykouse as handvatsels. Nou het Avril mooi dinge, maar dis alles aardse goed volgens haar.	35 40
11	Avril voel dat jy in jousef en in God moet glo; jy moenie bang wees om nuwe of moeilike dinge te probeer nie. Sy sê altyd vir mense om nie struikelblokke as die einde te sien nie. Daar was tye dat hulle ander meisies bo haar gekies het, maar sy het net weer probeer en harder gewerk.	45
12	Sy is al 17 jaar lank dolgelukkig met Aris, 'n 39-jarige Italianer (39) getroud. Hulle het twee seuns, Adriano (8) en Armando (4).	
13	Hy het Avril deur vriende aanlyn ontmoet terwyl sy in Londen gebly het. Aris, ook 'n model, raak toe op haar verlief voordat hy haar ontmoet het. Sy dog dié mal man is 'n <i>stalker</i> en het hom summier geblok. Maar 'n jaar later was hy Kaapstad toe vir 'n fotosessie en het sy hom toe in Sandton City ontmoet. Die liefde het dadelik geblom. Hulle is na 'n paar maande getroud, maar het tien jaar gewag voordat hulle kinders gehad het.	50
14	Terug in Suid-Afrika het sy haar modelagentskap begin. Aris besit die sokker-akademie, Socca Dream, waardeur hy sokkertalent hier en in Italië ontwikkel.	55
15	 Sy noem dat haar ouma wit en haar oupa swart was. Haar ouma het gesê hulle is nie wit óf bruin óf swart nie: hulle is <i>African</i> en dat hulle enige iets kan bereik waarop hulle hul harte sit. Sy sien nie kleur nie, en wil meer vir die jeug doen. Sy inspireer jong meisies met haar rol in <i>Die Brug</i> , want as "antie Avril" dit kan doen, kan hulle ook.	60
16	"As iemand nie vir jou 'n deur oopmaak nie, bid, en dan trap jy self daardie deur oop!"	65

[Verwerk uit *Kuier*, 23 November 2023]**LET WEL:**

- Beantwoord AL die vrae.
- Skryf net die vraagnommer en die antwoord neer.

- 1.1 In watter dorpie in die Oos-Kaap het Avril grootgeword? (1)
- 1.2 Watter tipe klere dra Avril? (1)
- 1.3 Watter woord in paragraaf 1 sê dat Avril baie in die dorpie se strate geloop het? (1)

- 1.4 Avril se sêgoed is baie ernstig.
Motiveer in 'n volsin waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)
- 1.5 Wat beteken dit dat jy nie in die dorp se strate stop nie, en dat jy verder die lewe moet inloop? (paragraaf 1) (1)
- 1.6 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer 1.6 en die antwoord neer.
Die woorde *volgeling* en *likes* verwys na (kykNET/TikTok). (1)
- 1.7 Indien Avril sou wen, wat beplan sy om met die wengeld te doen? (1)
- 1.8 Hoekom het Avril by haar ouma gebly? (1)
- 1.9 Haal EEN WOORD uit paragraaf 6 aan wat dieselfde beteken as “'n persoon wat iemand as 'n voorbeeld beskou om te volg”. (1)
- 1.10 Waar was die modelskool geleë wat Avril in Johannesburg bygewoon het? (1)
- 1.11 Waaruit lei ons af dat Avril se nuwe lewe in Johannesburg na iets groter gelei het? (1)
- 1.12 Noem die EEN ding wat Avril altyd in haar lewe behou. (1)
- 1.13 Avril vertel dat dit **broekskeur** in haar kinderjare **gegaan** het. (paragraaf 10)
Sê hoe word die vetgedrukte woorde hierbo figuurlik bedoel. (1)
- 1.14 Kies die korrekte antwoord uit KOLOM B wat by die naam in KOLOM A pas. Skryf net die letter (A–E) langs die vraagnommers (1.14.1 tot 1.14.4 neer), byvoorbeeld 1.14.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
1.14.1	Maria van Gent	A	Was diensbaar in baie gemeenskappe in die wêreld
1.14.2	Amor Vittone	B	Deel haar passie vir modelwerk
1.14.3	<i>Mother Theresa</i>	C	Was 'n konstante inspirasie in haar lewe
1.14.4	Aris	D	Het haar talent ontdek
		E	Het nooit ophou droom nie

(4 x 1) (4)

- 1.15 Avril sien struikelblokke as motivering om nog harder te werk.
Stem jy saam met haar siening? Motiveer jou antwoord. (1)

- 1.16 Digitale platforms vir kommunikasie het voor- en nadele.
- 1.16.1 Kies die korrekte antwoord uit dié tussen hakies.
- Indien iemand jou op 'n digitale platform teister, pla of jou lewe versuur (moet jy die persoon dadelik blok/moet jy eers uitvind hoekom die persoon dit doen voor jy die persoon blok). (1)
- 1.16.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 1.16.1. (1)
- 1.17 Dink jy dit was goed dat Avril en Aris 10 jaar gewag het om kinders te hê? Motiveer jou antwoord. (1)
- 1.18 Watter positiewe invloed het Avril se ouma op haar loopbaan gehad? (1)
- 1.19 Waarom is dit goed vir 'n egpaar ('n man en vrou) om dieselfde loopbaan te hê? (1)
- 1.20 Kan jy met Avril identifiseer? Motiveer jou antwoord. (1)

TEKS B: VISUELE TEKS

Bestudeer die teks hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

TYDLYN VAN DIE GESKIEDENIS VAN DIE MODE

TYDLYN VAN DIE GESKIEDENIS VAN DIE MODE

<p>Ryk-era – 1800–1900</p> <p>Lang baadjies, stewels en keile</p> 	<p>1910–20's</p> <p>Hare is kort en krullerig</p> 	<p>Stylvolle 1930–40's</p> <p>Glansryke klere</p>	<p>1950–60's</p> <p>Niks veel het verander nie.</p>	<p>1960–70's</p> <p>Hipple-era en kort rokke</p> 	<p>1990–2000</p> <p>Minimalisties & Hip Hop</p>
<p>1700 1800</p> <p>Rococo & Rewolusie 1700–1800's</p> <p>Uurglasrokke, lint en strikke</p>	<p>1900 1910</p> <p>Romantiese era 1890–1910</p> <p>Lang stylvolle rokke</p>	<p>20's 30's</p> <p>Roaring 20's 20–30's</p> <p>Oriëntalisme en sambrele</p>	<p>40's 50's</p> <p>Die nuwe voorkoms 40–50's Dior-voorkoms</p> 	<p>60's 70's</p> <p>Verskeidenheid 60–70's</p> <p>Twiggy-styl mini-rok en oë met baie grimering</p> 	<p>80's 90's</p> <p>Punk Rock HipHop 80–90's</p> <p>Punk-voorkoms baie grimering rock-geïnspireerd</p>

[Bron: <https://cutt.ly/dwVsaO1U>]

- 1.21 Wanneer het vroue kort hare begin dra? (1)
- 1.22 Gedurende watter tydperk was die mode-ontwikkeling stil? (1)
- 1.23 Hoe verskil die damesdrag van 1890–1910 met dié van die 1960's–1970's? (2)
- 1.24 Help die prente/foto's by die teks jou om dié teks beter te verstaan? Motiveer jou antwoord. (1)
- 1.25 Die mode het in 1990 minimalisties geword. Verduidelik wat hierdie stelling beteken. (1)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING

Lees die teks hieronder deur en voer die instruksies uit.

VRAAG 2

Om in slegte weer te ry, is nie snaaks nie, maar hier is 'n paar idees **oor hoe om veilig in slegte weersituasies te bestuur.**

INSTRUKSIES

1. Skryf SEWE WENKE oor hoe om VEILIG IN SLEGTE WEER TE BESTUUR in jou EIE VOLSINNE neer.
2. Skryf die wenke puntsgewys neer.
3. Nommer die wenke van 1 tot 7.
4. Jou opsomming mag nie langer as 70 woorde wees nie.
5. Dui die korrekte getal woorde aan die einde van die opsomming aan.

TEKS C**WAT JY MOET DOEN OM VEILIG IN SLEGTE WEER TE BESTUUR**

Motoriste moet voorbereid wees om in slegte weer te bestuur en weet wat om in sulke weersomstandighede te doen. Hier volg 'n paar wenke.

Wanneer dit reën en die kar gly, moet jy jou voet van die versneller afhaal asook die rem stadig trap. Dit verhoed dat die kar nie rol nie. Jy moet ook nie deur vinnig vloeiende water jaag nie. Die water kan sterk genoeg wees om 'n vragmotor mee te sleur.

Wanneer die wind sterk waai en jy op 'n snelweg ry, dink voor jy 'n groot vragmotor verbystek. Die skielike windstilte langs die vragmotor kan veroorsaak dat jy beheer oor jou kar verloor. Mis kan dieselfde gevare inhou as sterk reën. Skakel jou kar se hoofligte aan, maar hou hulle gedomp; indien jou kar misligte het, skakel hulle eerder aan.

'n Mens kan nie altyd skade aan 'n pad sien nie. Dit is veral wanneer dit baie gereën het en die slaggate vol water is. Ry daarom stadig as jy nie die pad ken nie. Die kans dat jou kar sal seerkry indien jy 'n slagat hard tref, is goed. Indien jy voel dat iets fout is, skakel jou noodflikkerligte aan en trek van die pad af sodra dit veilig is.

Baie motoriste wil vroegoggend uit Kaapstad ry en later die aand in Johannesburg stilhou. Hoe langer jy agter 'n kar se stuurwiel sit, hoe moeër word jy en hoe stadiger sal jy reageer. Jy moet dus gereeld stop om bene te rek net om van die erge moegheid ontslae te raak.

[Verwerk en aangepas uit *Weg*, Februarie–Maart 2024]

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3: ADVERTENSIE

- Die taalvrae wat volg, is op die advertensie (TEKS D) hieronder gebaseer.
- Die nommering in die advertensie verwys na die vraagnommer van die vraag wat beantwoord moet word.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

TEKS D

Volg my: /ebesig.co.za/groei

(3.2) **LAAT JOU
EIE BESIGHEID
VINNIG GROEI!!**

(3.3) (3.4)

(3.6) **Studente, die sleutels tot sukses is:**

(3.7) (3.8) **Digitaal bemarking** Facebook-advertensieveldtog
 Internetbestuur YouTube-bemarking
 Soekenjin optimalisering Help met skryf van inhoud

Kontak my net by: info@ebesig.co.za

[Eie teks]

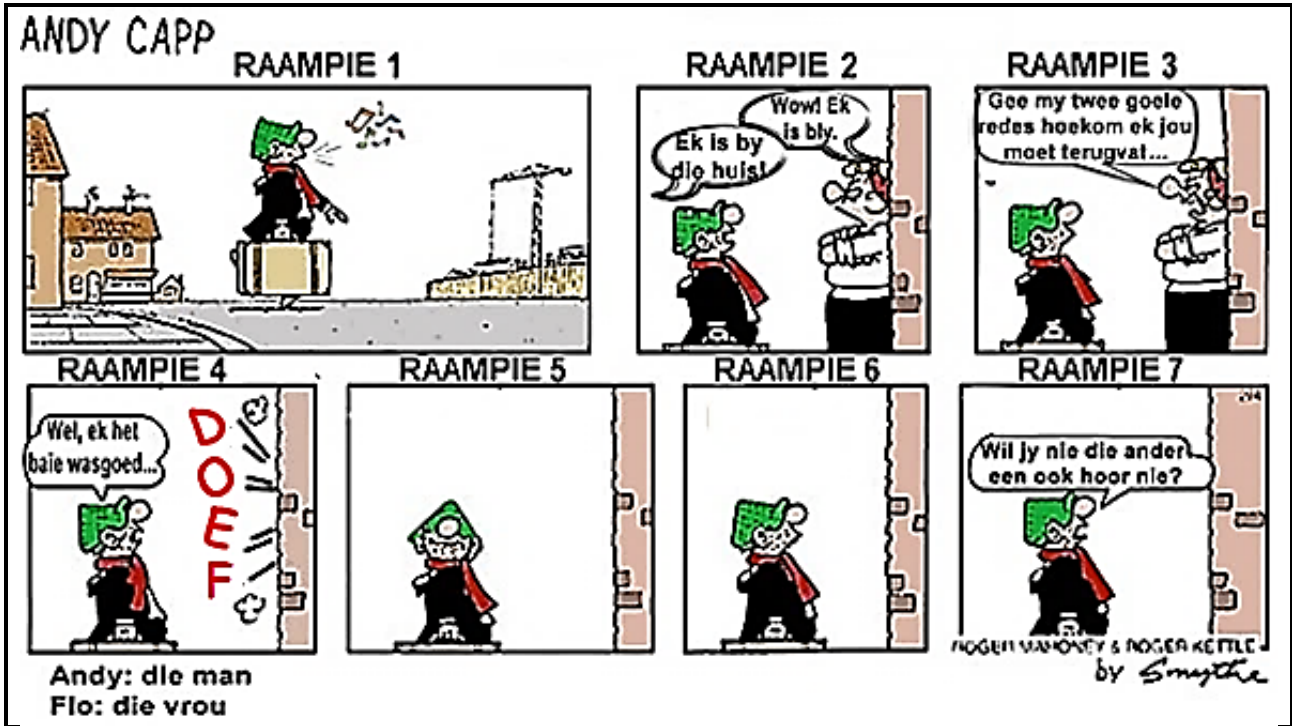
3.1 Wie is die teikenmark van die advertensie? (1)

- 3.2 “Laat jou eie besigheid vinnig groei!!
Noem EEN tegniek wat in die advertensie gebruik word om die bostaande sin te beklemtoon. (1)
- 3.3 Waarom is die gebruik van die blommetjie so effektief? (1)
- 3.4 Die prentjie van die geld in die advertensie is funksioneel.
Motiveer hierdie stelling. (1)
- 3.5 Gee die INTENSIEWE VORM van die woord tussen hakies in die onderstaande sin.
Laat jou eie besigheid (vinnig) groei. (1)
- 3.6 Wat dink jy is die funksie van die ALLITERASIE in die volgende gedeelte?
Studente, die sleutels tot sukses is: (1)
- 3.7 Hoekom is die gebruik van die sleutel-ikoon beter as om net gewone kolpunte te gebruik? (1)
- 3.8 Gee die KORREKTE VORM van die woord tussen hakies.
(Digitaal) bemarking (1)
- 3.9 Noem TWEE moontlike redes waarom mense versigtig sal wees om op hierdie advertensie te reageer. (2)
- [10]**

VRAAG 4: STROKIESPRENT

- Die taalvrae wat volg, is op die strokiesprent (TEKS E) hieronder gebaseer.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

TEKS E

[Verwerk en aangepas <https://cutt.ly/9wVloFdO>]

4.1 Andy se emosies verskil in RAAMPIE 1 en RAAMPIE 5.

Watter emosies, dink jy, ervaar hy onderskeidelik in RAAMPIE 1 en in RAAMPIE 5? (2)

4.2 Skryf die sin hieronder in die INDIREKTE REDE. Gebruik **dat** in jou antwoord.

Andy sê vir Flo: "Ek is by die huis."

Begin so: Andy sê vir Flo dat ... (1)

- 4.3 Kyk na RAAMPIE 2.
- 4.3.1 Kies die KORREKTE ANTWOORD om die sin mee te voltooi. Skryf die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.3.1) neer.
- Flo se woorde verskil van haar gesigsuitdrukking en liggaamshouding.
- Haar **gesigsuitdrukking** en **liggaamshouding** wys dat sy ... is.
- A sarkasties
B entoesiasties
C kwaad
D teleurgesteld (1)
- 4.3.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 4.3.1 deur na beide haar gesigsuitdrukking en liggaamshouding te verwys. (2)
- 4.4 Skryf die sin hieronder in die VERLEDE TYD.
- Wel, ek het baie wasgoed. (1)
- 4.5 Hoekom is daar 'n ellips na Andy se woorde in RAAMPIE 4? (1)
- 4.6 Noem EEN visuele teken (RAAMPIE 4) wat aandui dat Flo die deur in Andy se gesig toeklap. (1)
- 4.7 Kyk na RAAMPIE 3 en RAAMPIE 4.
- Motiveer hoekom jy dink Flo nie vir Andy wil terugvat nie. (1)

[10]

VRAAG 5: ARTIKEL EN PRENT

- Die taalvrae wat volg, is op die artikel (TEKS F) en die prent (TEKS G) hieronder gebaseer.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

5.1 Lees die artikel en beantwoord die vrae.

TEKS F: ARTIKEL

JAKKALS EN WOLF SE BEWIND

- 1 In 'n woud het 'n slim jakkals en 'n magtige wolf hul gebied gedeel. Jakkals, vol (5.1.1) (skelm/skelem) planne, het Wolf oortuig om saam met hom te werk om oor die ander (5.1.2) (bos + diere) te regeer. Wolf het na Jakkals geluister.
- 2 Vir 'n tyd het dit goed gegaan, maar teen (5.1.3) (November) het die ander diere opstandig begin word. (5.1.4) (Die klein diere het in die geheim planne teen Jakkals en Wolf gemaak.)
- 3 (5.1.5) (Die dag van die opstand het aangebreek. Die diere het hul moed bymekaar geskraap.) Jakkals en Wolf wat baie (5.1.6) (arrogant) was, het nie besef wat gaan gebeur nie. Hulle het (5.1.7) (onrustig) onder 'n boom gelê en slaap.
- 4 Die diere het 'n aanval op die huis (5.1.8) (...) Jakkals en Wolf geloods. (5.1.9) Baie diere het Jakkals en Wolf aangeval. Wolf het dapper baklei, maar die slim jakkals het besef dat tye verander het en het hom nie moeg gemaak om te baklei nie.
- 5 Uiteindelik is die mag van Jakkals en Wolf gebreek en hulle moes die aftog (5.1.10) (blaas). Hulle het toe besef dat ware (5.1.12) (leier) nie vrees afdwing nie, maar hul onderdane met respek moet hanteer.
- 6 (5.1.13) Die diere het (saggies) (in die bos) (die aand) feesgevier. Jakkals en Wolf het toe 'n nuwe pad met respek vir ander diere begin stap.

[Verwerk uit mondelingse oorlewering soos in 1960 deur Lia Dube vertel.]

5.1.1 Kies die KORREKTE WOORD uit die woorde tussen hakies.

Jakkals het baie (skelm/skelem) planne. (1)

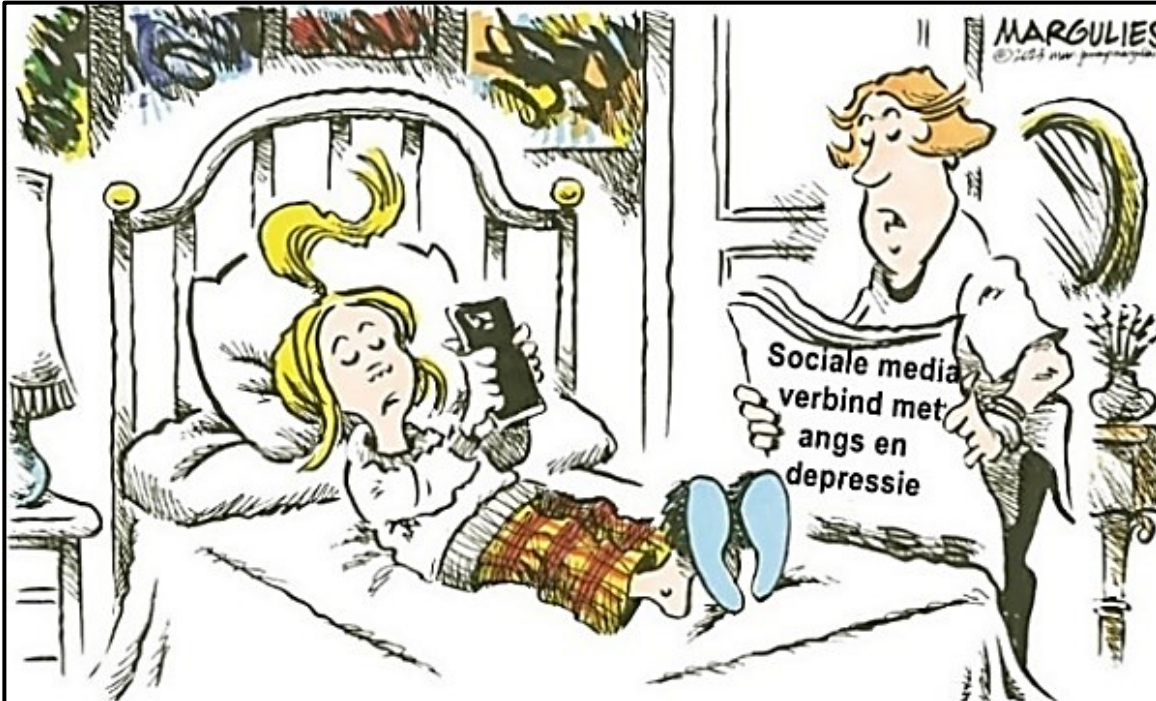
5.1.2 Gee die SAMESTELLING vir die woorde tussen hakies.

Jakkals het Wolf oortuig om saam met hom te werk om oor die ander (bos + diere) te regeer. (1)

- 5.1.3 Gee die AFKORTING vir die woord tussen hakies.
Vir 'n tyd het dit goed gegaan, maar teen (November) het die ander diere opstandig begin word. (1)
- 5.1.4 Identifiseer die GESEGDE in die volgende sin.
Die klein diere het in die geheim planne teen Jakkals en Wolf gemaak. (1)
- 5.1.5 Verbind die twee sinne met die VOEGWOORD tussen hakies en plaas die komma op die korrekte plek.
Die dag van die opstand het aangebreek. Die diere het hul moed bymekaar geskraap. (toe)
Begin so: Toe die dag ... (2)
- 5.1.6 Verdeel die woord tussen hakies korrek in LETTERGREPE.
Jakkals en Wolf wat baie (arrogant) was, het nie besef wat gaan gebeur nie. (1)
- 5.1.7 Gee die ANTONIEM van die woord tussen hakies.
Hulle het (onrustig) onder 'n boom gelê en slaap. (1)
- 5.1.8 Vul die ontbrekende VOORSETSEL in.
Die diere het 'n aanval op die huis ... Jakkals en Wolf geloods. (1)
- 5.1.9 Skryf die volgende sin oor in die LYDENDE VORM.
Baie diere het Jakkals en Wolf aangeval. (1)
- 5.1.10 Gebruik die HOMONIEM van die woord tussen hakies in 'n sin sodat die betekenis duidelik blyk.
Uiteindelik is die mag van Jakkals en Wolf gebreek en hulle moes die aftog (blaas). (1)
- 5.1.11 Lees weer paragrawe 3–5.
Skryf 'n woord neer wat DIESELFDE BETEKENIS het as: **geweet**. (1)
- 5.1.12 Gee die korrekte MEERVOUD van die woord tussen hakies.
Hulle het besef dat ware (leier) nie vrees afdwing nie. (1)
- 5.1.13 Skryf die HELE sin hieronder in die korrekte WOORDORDE.
Die diere het (saggies) (in die bos) (die aand) feesgevier. (1)

VRAAG 5.2

Kyk na die prent en beantwoord die vrae.

TEKS G: PRENT

[Bron: <https://cutt.ly/QwVPZmRY>]

5.2.1 Verbeter die SPELFOUT in die volgende sin.

Sociale media word met angs en depressie verbind. (1)

5.2.2 Skryf die volgende sin in die ONTKENNENDE VORM.

Die meisie lê met haar skoene op die bed. (1)

5.2.3 Gee EEN WOORD vir die woorde tussen hakies in die volgende sin.

Baie tieners spandeer (in die aand) baie tyd op hul selfone. (1)

5.2.4 Skryf die sin oor en begin soos aangedui.

Die meisie lê elke dag op haar bed.

Begin so: Elke dag ... (1)

5.2.5 Skryf die hele sin oor in die INFINITIEF.

Die meisie lê elke dag op haar bed (speel met haar foon). (1)

5.2.6 Skryf die GETAL tussen hakies as 'n woord.

Die meisie het (80) kontakte op haar foon.

(1)
[20]

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 80